

YERFISTIĞINDA KÖKBOĞAZI ÇÜRÜKLÜĞÜ

Aspergillus niger Tiegh.

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Fungusun konidiosporları siyah, miselyumları dallı, bölmeli, kuvvetli, renksiz ve çok çekirdekli. Konidiosporlar, soğan çiçeğini andıran konidioforlar üzerinde oluşur. Etmen, 25-35°C aralığındaki sıcaklıklarda ve özellikle hafif topraklarda oldukça iyi gelişir. Hastalıklı bitki kalıntılarında kışlayan etmen, aynı zamanda tohumla da taşınır.

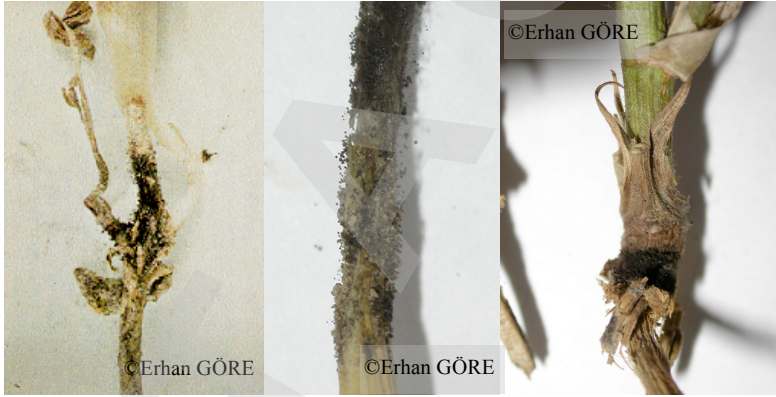
2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Hastalığın ilk belirtileri, bitkinin tümünde yada bir bölümünde görülen ani solmalardır. Bu tip bitkilerin kotiledon nodu ve buna bitişik hipokotil dokusunun çürümesi hastalığın en karakteristik belirtisidir.

Enfekteli doku önce kahverengileşir. Zamanla açık bir renk alır. Nekrotik doku belirgin biçimde lifli bir görünüş kazanır. En çok görülen doğal enfeksiyon yerleri kotiledonlardır. Konidiofor demetleri ve siyah spor kümeleri toprak yüzeyinin üstünde ve altındaki enfekteli bitki kısımları üzerinde kolayca görülebilir (**Şekil 13**). Konidiosporların gelişimi genellikle bitkinin çöktüğü zamanda olur. Bu belirtiler en çok fide döneminde görülür. Enfekte olmuş bitkiler genellikle ekimden sonra 50 gün içinde ölürler.

Patojen, fide döneminde çıkış öncesi çürüklüklere neden olabileceği gibi, vejetasyonun herhangi bir döneminde de kök boğazı çevresindeki enfeksiyonların ilerlemesi ve sapı çepeçevre sarmasıyla bitkiyi ölüme götürebilir (**Şekil 13**). Bu nedenle enfekteli tarlalarda ocaklar şeklinde boşluklar oluşur.

Hastalık, ülkemizin yerfıstığı ekimi yapılan her yerinde görülmektedir.

Şekil 13. Yerfıstığı kökboğazı çürüklüğünün kökboğazında gövdede meydana getirdiği konidiosporlar ve zarar şekli.

3. KONUKÇULARI

Yerfıstığında tarla ve depo döneminde oldukça yıkıcı zararlara neden olabilen etmen bunun yanında soğan, sarımsak, incir ve turunçgil meyveleri ile pamuk fide ve kozalarında da çürümelere neden olabilmektedir.

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

- Herhangi bir nedenle zarar görmüş tohum ekilmemelidir.
- Çimlenme gücü yüksek olan tohum kullanılmalıdır.
- Hafif topraklarda 3.5-7.0 cm, ağır topraklarda 2.5-5.0 cm'den daha derine ekim yapılmamalıdır.